

Selles lehes:	Nursipalu õppeväljaku laiendus-salasse jäävad Luhametsa ja Piisi küla	Kirgi kütab Kasumetsa KAH alal planeeritav lageraie Antsla vallavolikogu istungil olid volinikud terased	Haridusnõunik Pille Raudam nimetab Külalehte kollaseks ajakirjanduseks Pärliine hoiab kokku	Muinaslugu kolmest konnast	Volikogu liikmed ja vallavalitsus kasutavad otsuste tegemisel talupoja tarkust	Veski külalistemaja on avatud ööpäevaringselt Antsla vallas kaob veel üks muuseumihoone	Külalehe toimetuse otsib väljaandele rahastajaid
	lk 2	lk 3	lk 4	lk 5	lk 6	lk 7	lk 8

...kuni su küla veel elab, elad sina ka!

Tänavune sügis ei ole kuum mitte kliima soojenemise pärast, vaid paljude kuhjuvate ühiselu murede pärast. Kõige teravamaks on tõusnud Nursipalju polügooni laienemine, mis meie vallast ähvardab alla neelata kaks küla, Luhametsa ja Piisi. Riigi poolt on ebaselge, millist kompensatsiooni on võimalik saada, vallavalitsuse poolt on jälle ebaselge, kas elanike selja taga on juba mingeid läbirääkimisi peetud. Selline läbipaistmatus ei tee ühelegi (oma)valitsusele au. Kahjuks juba aastaid, kui Kaitseministeeriumi koridorides üteldakse „Nursipalu”, siis nähakse „maastikku” ja „vajalikke hektareid”, aga unustatakse ära, et tegemist on kellegi koduga. Või nagu ütleb Margus Mõttus Suure-Lahu talust „nende jaoks on maanimene kui malenupp, mida võib ühest kohast teise tõsta”.

Riik peab olema inimese, mitte inimese riigi jaoks. Muidugi tuleb harjutusväljaku laienduse alla jäävatele peredele pakkuda ausat kompensatsiooni, mis võimaldaks neil mujale kolides vähemalt sama hästi elada ja ennast teostada. Kuid ei tohi ka unustada, et riik peab kaitsma inimese õigust omaenda kodus elada, pidama pühaks esivanemate maad, raske töö ning oma higi ja verega päriseks ostetud, vabadussõjas võitlemise eest saadud või ka lihtsalt uuel ajal tööga õitsema pandud. Kui niisugusest kohast inimene lihtsalt linna paneelmajja saadetakse, mõjub see uue küüditamisena. Kui inimesed soovivad oma kodus edasi elada, kui nad ei soovi Uus-Luhametsat mujale ehitada, siis tuleb üle vaadata harjutusväljaku laiendus. Inimesed ja kodu on alati tähtsamad, kui üks treeningväljak.

Samasugust suhtumist tuleb rakendada ka teiste asjade ajamisel, üks teravaks tõusnud küsimus on lageraie võimadused Antsla Kasumetsas. KAH-ala ehk kõrgendatud avaliku huviga metsaala tähendab inimkeeles seda, et tegemist on kogukonnale olulise metsaga, tähendusliku paigaga kõigi inimeste jaoks. Täpselt nagu Kasumets: suusatamine, jalutamine, jooksmine, seente korjamine, esimese metsakogemuse andmine lastele, see on kõik omaette väärtus, mida puiduhinnas arvestada ei saa. Just seetõttu tuleks tegelikult Kasumetsa puhul kasutada ausat otsedemokraatiat: korraldada siduv rahvaküsitlus selle kohta, kas me tahame lageraie metsamajandamise meetodina Kasumetsas näha või mitte.

Õnneks pole meie valla esindusdemokraatiagi väga halvas seisus, ehkki mõnikord võib vallavolikogu protokolle lugedes jääda teine mulje. Protokollidest jääb mulje, et ta saab ülemustelt võtta, kui kõik olulised arutelud kirja paneb, nii võibki arvata, et seal volikogus suurt midagi ei toimu. Tegelikult pole see muidugi nii, viimaselgi volikogul panid teravapilgulised rahvasaadikud vallavalitsust hooletult koostatud eelnõud tagasi võtma, samuti leitakse üles ebakõlad strateegilistes dokumentides nagu eelarvestrateegia, osutatakse reeglites ülehüppamisele valla raha jagamisel ning jälgitakse, et tegevused ikka arengukavaga – meie ühiselt kokku lepitud tulevikunägemusega, mille koostamise juurde ka tavalistele vallakodanikele sõna anti – kooskõlas oleks. Meil on hea meel „Külalehe” veergudelgi taastada arutelu, ebaõiglaselt volikogu protokollidest välja jäänud, selle kohta, kuidas panna piir meie valla elanikkonna kahanemisele. Kuigi Statistikaamet teatas rõõmsalt, et keskmiselt on Eestis kõige rohkem lapsi Antsla valla isadel (2.3), siis millegipärast ei too see endaga kaasa elanike arvu tõusujoont. Muidugi, lasteaiakohtade puudus, vähesed investeeringud hariduskeskkonda, laienev militaarharjutusala või külvandemise valimise ignoreerimine, eriti oludes, kus selgelt küla annab demokraatlikud volitused omaenda edasikestmise eest seista, võib inimesi siit peletada. Kindlasti aitab aga kaasa ühise ruumi ilusaks kujundamine, olgu või rahvamaja püstitamine taastamise näol, aitaks ka gümnaasiumi renoveerimine või uus, ühetaoline ja ettevõtlikke tööinimesi soosiv vallavalitsus. Tegelikult on ju meil üks armas, tore vald, kus ainult lust elada, kui olulised asjad korda saab. Meie kodu.

„Laske mul oma kodus elada”, on Margus Mõttuse ainus soov

Kalle Nurk

Viimasel kuul avalikuks tulnud uudis, et Nursipalu sõjaväe õppeväljaku laiendamise piiridesse jäävad ka Luhametsa küla ja piisi küla, on röövinud inimeste une ja eluisu.

Luhametsa küla alguseks loetakse 1908. aastat, kui võlgades Tsooru mõisnik pidi ühest oma metsa osast loobuma. Mets lõigati maha ja käänumaa jaotati poolesajaks krundiks, mis soovijatele maha müüdi. Ühe maatüki ostis ka Margus Mõttuse vana-vanaisa Jakob Kattai, kellel oli kolm poega ja üks tütar. Toonase talu peremehe järglaseks saav Marguse vanaisa Peeter oli 10-aastane. Kokku on talu kohta elujärje paranedes kolmel korral ehitatud uus elumaja. Viimane ja ühtlasi ka praegune maja valmis 1930ndate keskel. Enne võõrvõimu sissetulekut elati päris hästi – oli tühobune ja kõik talumajapidamiseks vajalikud põllutööriistad. Vanaisa suri 1942. aastal, jättes abikaasale üles kasvatada nelja- ja kahe aastase tütre. Margus on mõelnud, et võib-olla vanaisal isegi vedas, sest kindlasti oleks ta olnud küüditatute nimekirjas. Oli ju Peeter piimaühistu ja masinaühistu raamatupidaja ning talugi üpris jõukal järjel. Marguse vanaonu, kes teenis Eesti politseis ja Saksa ajal kriminaalpolitseis, pidi Siberi vintsutused siiski läbi elama. Kui sakslane välja läks, siis varjus vanaonu metsa, ehk teiste sõnadega oli metsavend. Mingi aja oli ta peidus Suure-Lahu talu lauda peale tehtud kahe lae vahel. Käte saadi siiski ta Valgas naisekodust, kus oli end maskeerinud nais-terahvaks. Margus kohtus vanaonuga esmakordselt, kui see Siberist tagasi jõudis.

Margus: „Olin väike koolipoiss ja jõudsin just koju kui vanaonu oli saanud. Nägin tema kurja pilku ja sain kaela söimuväljaku. Teda ajas marru minu kaelas olnud punane räät. Toona ma ei teadnud, et teda oli 10 aastat Siberis piitsutatud. Olen mõelnud, et vanaisa pääses küüditamisest ja nüüd tuleb minul see tee jalge alla võtta. Olen siin lapsest saadik tööd teinud. Kui maa Eesti iseseisvuse taas-

Luhametsa külas asuva Suure-Lahu talu lammutamise ohus. Pildil Margus Mõttus tutvustab Külalehe toimetusele talu ajalugu ja inimesi, kes talu peavad oma koduks. Pildid on tehtud 8. novembril 2022. Fotod: Kalle Nurk

tamise järel tagasi anti, asusin kohe talu üles ehitama, ja seda töö kõrvalt Võru linna ja Luhametsa vahel sõites. Tööpäevad venisid poole ööni. Olen maatööd palehigis mütanud teha viimased paarkümmend aastat. Veel natuke ja siis lõpuks saab nautida tehtud elutööd ja pida vanaduspõlve. Sai ju selleks lõplikult maale kolitud.

Enne külmade tulekut jõudsin teraviljahoidlale vundamenti ja põranda valada. Tarvis veel abikaasale ostetud kasvuhoo- ne üles panna, kuivati puhtaks teha. Tööd jagub ja nimistu on pikk, kuid mida pole – töötegemise tahet. See ei ole normaalne. Mitte keegi ei saa tulla siia ja mind nagu kutsikat kodunt välja visata! Kes suudab mulle kõike seda korvata? Mulle korteri pakkumine paneelmajja oleks justkui looma hoidmine väikeses puuris. Kogu minu hing on seotud maaga ja maaeluga. Talu on algusest peale üles ehitatud seemneviljale. Olen seemnevilja tuhandeid tonne turustanud üle Eestimaa – Uulu tipust Narvani välja. Rootsist tõi inimesed superliit-seemne, mis maksis meeletult hinda. Ma mõistan väga hästi, et seoses sõjaga Ukrainas on vaja suuremat tähelepanu julgeolekule ja Nursipalu vajab lai-

Margus Mõttus on Suure-Lahu talus kõik hooned üles ehitatud oma jõududega ja oskustega. Pildil on Margus Mõttus teraviljakuivati uktsel.

damist. Seda aga ei tohi teha inimestest teerulliga üle sõites. Seda saavad teha ainult inimesed, kes pole labidat käes hoidnud ja ei tea maatööst midagi. Nende jaoks on maanimene kui malenupp, mida võib ühest kohast teise tõsta.”

Tõmban jutuotsa Margusega koomale. Tean, et see jututeema midagi head ei too. Abitu olen minagi, kui hüvasti jätame. Kuidas aidata? Margus jagab maja vend Suleviga. Margusel on viis tublit poega, kellele kõigile on ta suutnud anda kõrghariduse, vennal on koguni kuus last. Ka-

hepeale on neil kokku 11 last, kes kõik peavad talu oma koduks. Koduteel kummitavad Marguse viimased väljaõeldud sõnad: „Ma olen suuteline paugutamise välja kannatama, aga laske mul ainult oma kodus edasi elada.” Sain Marguse sõnadest nii aru, et jäädes sõjaväe harjutusväljaku äärde, on ta nõus väljatulistatud miinide ja pommide müra taluma, ja ega siis ka vahetpidamata tulistata. Kostavad ju praegugi Nursipalu paugud Suure-Lahule, õppeväljaku laiendades seega veelgi valjemalt.

5. novembril kell 12 kogunesid Tsooru rahvamajja 29 Luhametsa ja Piisi elanikku, et valida kahe küla peale üks külvane, kes hakkaks nende huve esindama. Fotod: Kalle Nurk

Nursipalu õppeväljaku laiendusala jäänud Antsla vallas Luhametsa ja Piisi küla

Kalle Nurk

Päeva järel päev, nõnda mööduvad nädalad ja kuud, kuid sõda Ukrainas kestab ikka edasi. Purunevad majad ja inimesed peavad lahkuma kodudest. Oleme hingest kaasa elanud ukrainlaste katsumustele ja südames soovinud, et sellel traagikal ometi kiiremini lõpp tuleks.

Kes oleks osanud aga arvata, et sel ajal kui ukrainlaste saatuse pärast muret tunneme, seatakse meile endile nõõri üles. Eesti riigiametnikud Tallinnas on otsustanud suurendada Nursipalu õppeväljaku ja tõmmanud ringi ümber maadele, kus on ka inimeste kodud. Tasapisi hakkas riigipoolne ettevalmistus rahvani jõudma, mis viimasel kuul on võtnud plahvatusliku ulatuse. Postimehes 5. novembril avaldatud pildi alusel kaovad Antsla vallas Luhametsa ja Piisi küla. Käivad jutud, et kui inimesed vabatahtlikult oma maid riigile ei müü, võetakse need jõuga käest.

Juba 21. novembril kell 17 kohtuvad Tsooru rahvamajas riigipoolsed esindajad Antsla, Rõuge ja Võru valla esindajatega, et oma plaane tutvustada. See uudis ajas Luhametsa ja Piisi rahva liikvele. 5. novembril toimus kahe küla elanike koosolek, kuhu tuli kokku 35 inimest, neist 29 on kahe eelnimetatud küla elanikud. Kokkukutsujaks oli Luhametsa külvane Janyka Vellak, kelle kolmeaastane ametitühjuse just lõppenud. Kokkukutsuamise eesmärgiks oli valida tema asemele uus külvane, kes siis esindaks neid 21. novembril toimival arutelul Tsooru rahvamajas. Ühehäälselt oldi nõus, et kahe küla peale saab olema üks külvane, kelle peamiseks ülesandeks on külaelanike kaitsmine ja esindamine. Külvane kandidaatideks pakuti Suure-Lahust taluperemeest Margus Mõttust ja Jänese talu peremeest Margus Laikask. Margus Mõttus võttis oma kandidatuuri tagasi, sest valitav külvane peab olema hästi kursis seadustega

Heledam punase joonega on piiritletud maa-ala, mis peaks Antsla vallast jääma Nursipalu õppeväljaku alla. Piirid on kantud peale 5. novembril Postimehes avaldatud foto alusel.

Enne koosoleku algust üllatas kohaletulnuid kuulus telereporter Katrin Lust koos kaameramehega TV2 saatesarjast "Kuuuuri-ja". Pildil on näha Katrin Lust, kes küsitleb Suure-Lahu taluperemeest Margus Mõttust.

ja oskama ametnikega asja ajada. Selleks oli just igati sobiv teine Margus, kellel on pikaaegsed kogemused vallavalitsusega suhtlemisel. Et informatsioon paremini liiguks ja operatiivsemalt saaks teha küla puudutavaid otsuseid, valiti ka kuueliikmeline juhatus: Luhametsa külast Margus Laikask, Janyka Vellak, Henri Otsing, Margus Mõttus ja Mati Adson ning Piisi külast Lilian Kuuse. Koosolekul lisaks kahe küla elanikele olid tulnud toimuvale kaasa elama ja uudiseid koguma Roosiku küla ja Rimmi küla elanikke.

Valimised läbi, arutati veel pikalt, mida teha ja kuidas käituda. Otsustati kohe esmaspäeval saata vallavalitsusse teave külvane valimisest ja esitada teabenõue. Mõlemad kirjad olidki esmaspäeval vallavalitsuses registreeritud. Üllatus oli aga suur, kui kolmapäeval saadi arenguspetsialist Kalev Joabi koostatud vastuskiri: "Tere, võttes aluseks Teie poolt esitatud dokumendid, arutati Antsla Vallavalitsuse 09.11.2022 toimunud istungil eelnõu „Luhametsa küla külvane kinnitamine“.

Tsooru kandis on selle määruse alusel valitud kolme küla vanemad ja kõik kolm on öelnud, et kohalik omavalitsus pole üldnimetatud nõudeid kunagi järginud

Janyka Vellak, endine Lu-

hametsa külvane: „Mina külvane olemise ajast jäi suurem osa koroonaaegast, kus mi-

dagi suurt teha ei saanud. Kui ma midagi vallas küsisin, sain ka vastuse. Ma ei oska ütelda, et midagi oleks ebameeldivat olnud. Algul tuli mulle esimesel aastal päris kenasti vallapoolset infot. Mind häirib aga see, et just üldplaneeringu osas avastasin alles nüüd meie küla puudutavad punktid. Tore oleks olnud, kui külvane oleks saanud suunava teate küla kajastamisest üldplaneeringus. Nad oleks võinud teavitada, et lugege, tehke ettepanekuid. Elutempo on nii kiire, et ise ei jõua lapata ja kursis olla, mis vallas toimub ja millised dokumendid vastu võetakse. Leian, et külvaneatele võiks rohkem informatsiooni tulla.“

Margus Laikask, valitud külvane:

„Mina ajendas kandidaate seoses olukorraga Nursipalu laiendusega. Olen ka omavalitsuse tasandil üksjagu suhelnud. On teatud oskus, kuidas ametnikega suhelda. Kui asi läheb emotsioonide peale, siis ametnikuga ei jõua sellel juhul kaugemale. Siis tuleb lähtuda puhtalt juriidikast. Ise ma tegelen üle-eestiliselt projekteerimisega ja ehituslaste dokumentidega seonduvaga ning nende kooskõlastamisega valdadega. Esimene samm külvane

ametis on teada saada see, mil määral on toimunud suhtlus Nursipalu laienduse osas Antsla vallavalitsusel. Selleks tuleb teha teabenõue valda, et saada kätte kogu kirjavahetus selle kohta.“

Kui selgub, et vallavalitsus on olnud teadlik harjutusväljaku laiendamise piiridest ja pole sellest külarahvast teavitanud, on veelgi suurem hoolimatus külarahva suhtes.

Vallavalitsus on teadlik, millal jõudis avalikkuseni Luhametsa ja Piisi küla võõrandamise uudis. Selleks ajaks oli Antsla valla Leht juba ilmunud ja 21. novembriks (riigiametnike koostamine kohaliku rahva esindajatega) uue valla leht ei jõua ilmuda. Seega poleks mingil moel saanud külarahvas (vallavalitsuse poolt külvane kinnitamata jätmise põhjusele viidates) valida oma esindajat koosolekule.

Kui vallavalitsus on nõustunud nii ülimalt kinni pidada, siis tuleta endale meelde, kuidas toimiti Tsooru paisjärve väljarentimine eraettevõtjale või siis viimases volikogus Urvaste Küla Seltsi projektile kaasfinantseerimiseks raha eraldamine – vajalike protsetuuriliste nõuete täielik ignoreerimine.

Antsla vallavalitsus kas kinnitab või mitte, kuid kahe küla rahvas on endi esindaja valinud ja vallavalitsus peab seda aktsepteerima. Valla külaleda puudub ametlik teadetahvel. Ja mida nad saavad teada teadmisega, et küla mõnele puule oli teade üles löödud? Jääb mulje, et vallavalitsus ei soovi Luhametsa-Piisi küla esindajat näha 21. novembril Tsooru rahvamajas riigi esindajatega kohtumas. Selle asemel soovitakse külarahvale ise edasi rääkida seda mida vajalikuks peetakse. Kui ametnikud oleksid vaevaks võtnud lahti külaelanike nimekirja ja võrrelnud registreeritud nimeedega, siis oleksid nad näinud, et koosolekult puudusid ainult mõned majapidamiste esindajad, kes oma vanaduse ja halva tervise pärast koduõuest kaugemal ei käigi.

Eelnõu vastuvõtmine otsustati edasi lükata seoses sellega, et külvane valimisel pole järgitud kõiki menetlusreegleid.

Antsla Vallavolikogu 20.10.2015. a määrus nr 13 „Vallasise linna linnapea ning aleviku- ja külvane statuudi kinnitamine“ § 3 lõike 2 kohaselt avaldatakse teade vanema valimise koosoleku toimumise aja ja koha kohta vähemalt kaks nädalat enne koosolekut Antsla Valla Lehes.

Kuivõrd informatsiooni küla koosoleku toimumise kohta Antsla Valla Lehes ei avaldatud, soovib vallavalitsus teada, mil viisil oli tagatud kõigi täisealiste elanike ja kinnisvara omanike teavitamine koosoleku toimumisest.“

Tore, kui Antsla vallavalitsus nii truult jälgib seaduste täitmist ja kannab hoolt iga vallakodaniku pärast. Samas määruses on kirjas ka punkt:

„§ 5. Kohaliku omavalitsuse kohustus

Kohalikul omavalitsusel on kohustus:

2) teatada vanemale õigeaegselt volikogu istungite toimumise ajad;

4) edastada vanemale asulaga seonduvat informatsiooni;“

Antsla vallas köidab kirgi Kasumetsa KAH alal kavandatav lageraie

Kalle Nurk

Riigimetsa Majandamise Keskuse (RMK) hallatavatel maadel on piiritletud kõrgendatud avaliku huviga (KAH) metsad. Antsla vallas on nendeks Kasumetsa ja Haabsaare jahimaja ümbruse metsad. KAH aladel metsa majandamisel on omad nõuded. Kohalikele kogukondadele ja elanikele olulised kõrgendatud avaliku huviga metsaalad lepikakse kokku kohaliku omavalitsusega üldplaneeringu koostamise käigus. Lisaks sellele saavad kohalikud kogukonnad või elanikud teha RMK-le ettepanekuid metsaalade arvamiseks kõrgendatud avaliku huviga alade hulka, kui nad kasutavad neid metsaalasid igapäevaste tegevuste ja vajaduste jaoks.

RMK-l on plaanis Kasumetsas teha 6,5 hektarilisel maa-alal lageraie. See on tekitanud vallakodanikes kaheseid arvamusi. Kui vallaametnikud pooldavad metsa mahavõtmist, siis Antsla valla Roheliste erakonna eestvedamisel on nad omale saanud tugeva vastuseisu. Kevadel koostatigi Antsla Roheliste poolt petitsioon, millega paluti koostamisel olevasse üldplaneeringusse lisada lageraiekeeld Antsla valla KAH-aladele.

Kaspar Kurve: „Antud petitsioon kogus nõutud arvu allkirju kokku vähem kui kahe tunniga. Vähem kui 24 tunniga oli koos ligi kolm korda rohkem allkirju kui tarvis ning algatus saadeti valda. Paralleelselt sellega toimus ka Antsla

valla arengu- ja planeerimiskomisjoni istung, kus antud teema samuti hääletusele pandi. Seitsmest komisjoni liikmest toetasid neli lageraie teostamist Kasumetsas ja kolm jäid erapooletuks. Vallavalitsus on ignoreerinud nii avalikku arvamust kui ka arengu- ja planeerimiskomisjoni seisukohta, millega paluti üldplaneeringusse lageraiekeeld sisse kirjutada, samuti pole arvestatud Eestimaa Looduse Fondi seisukohta. Üldplaneeringusse on lisatud ilma osapooli kaasamata lihtsalt RMK *copy-paste* meetodil saadatud kirja punktid sisse. Küsimus polegi siinkohal ainult selles, kas KAH-ala peaks lageraie teostamiseks majandama (ei pea, tegemist EI OLE majandusmetsaga), vaid meie valla valitsemis- ja otsustamispraktikas, mis selles küsimus oli allpool igasugust arvestust.”

Lageraied KAH-aladel on mitmes Eesti omavalitsuses (viimati meie naabervallas Otepääl) päädinud sellega, et kohalikud on RMK vastu kohtusse pöördunud. Seda, et lageraieid peaks KAH-aladel vältima, on öelnud ka tänane keskkonnaminister Madis Kallas.

Antsla Rohelised oma meedialehel mõistavad hukka Antsla vallas **üldplaneeringu koostamise komisjoni liikmete vallavanem Avo Kirsbaum, abivallavanem Kurmet Müürsepa, majandusnõunik Rain Ruusa, arenguspetsialist Kalev Joabi, keskkonnaspetsialist Liana Neeve ning maa- ja planeeringutespialist Ester Hommiku** poolt tehtud otsuse anda RMK-le vabad

käed Kasumetsas ja Haabsaare jahimajaümbruse metsades lageraie läbiviimiseks. Nimelt eirasid nad Antsla Roheliste poolt algatatud petitsiooni ning arengu- ja planeerimiskomisjoni ettepanekut kanda üldplaneeringusse KAH aladel teostatav lageraie keeld.

Antsla Rohelised kirjutavad: „Nüüd esitas RMK metsamajandamisprojekti Kasumetsas, millega järgnevat aastate jooksul raiutakse lagedaks 6,5 ha Kasumetsa. See kõik oleks niikuinii ääretult kurb, aga traagika seisneb selles, et meie vallavalitsuse liikmetel OLID ABSOLUUTSELT KÕIK VÕIMALUSED, et sellist olukorda ei tekiks ja et kogukonnale olulist Kasumetsa majandataks läbi püsimetsanduse meetodite, mitte lageraie teega.

See, et meie vald ei arvesta avaliku arvamuse ega komisjoni seisukohaga, on täiesti VASTUVÕETAMATU valitsemispraktika. Veelgi enam, seda punkti ei julgetud isegi volikogus (mis on Antsla valla tähtsaim demokraatlikult valitud organ) hääletusele panna, vaid otsused tehti kitsas ringis suletud uste taga.

Poliitika ei saagi alati võita ja sellega tuleb leppida. Aga leppida ei saa ega tohigi sellega, kui otsused tehakse ebadeemokraatlikult ja ümber nurga. Kaotajateks kogu selle loo puhul on meie omad inimesed, meie looduskeskkond, meie valla maine jpm.

Kurb on meie valla pärast ja tõesti kahju, et inimesed, kelle pädevuses oli antud küsimuse üle otsustamine, sellise

See foto on lisatud 27. septembril meedias ilmunud Antsla Roheliste postitusele.

valiku tegid. Selline on Antsla valla nägu täna aastal 2022 ja see nägu ei tee kahjuks meie vallale sugugi au.”

Antsla Rohelised nimetavad küll ära Antsla valla üldplaneeringu koostamise komisjoni liikmete nimed, kuid ei too välja **vallavalitsuse liikmeid vallavanem Avo Kirsbaum, abivallavanem Kurmet Müürsepp, pearaamatupidaja Eve Sikk ja majandusnõunik Rain Ruusa**, kes on heaks kiitnud kõik vallavalitsuse poolt volikogusse saadatud eelnõud, vastu võtnud otsuseid ja korraldusi.

Annika ja Indrek on Antsla Rohelised postitust omalt poolt kommenteerinud: „Kasparil on õigus ja ta ei tekita paanikat. Paanikat tekitavad sellised liikmed ja esimehed, kes räägivad kodanikega naruusi, aga tegudes ei tee kohalike inimese huvides. Nii ongi, kui RMK ja valla nõukogudes

on liikmed, kes täidavad nn SAEVESKITE huve. ...Volikogu liikmetel tuleb teha tarku valikud nii, et naabervallast ka siia sõidetakse nagu oli vanasti, kui Antslas oli rohkem poode ja teenuse pakkujaid kui Valgas. ...”

Kasumetsa teemal on meedia vahendusel oma mõttevahetust pidanud volikogu esimees Merike Prätz ja volikogu liige Kaspar Kurve.

Merike: „Ja minul isiklikult ei ole ka sellise pildi vastu midagi, sest juba mõne aasta pärast on need pisikesed puud juba oluliselt suuremad.”

Kaspar: „Merike, jah, ma tean, sinu seisukoht oli ka see, et kui inimesed tahavad, et nende kodulähedases riigimetsas lageraieid ei tehtaks (muide, see otsus on valla pädevuses), siis ostku see mets ära ja müüdi ei tohiks nad antud teemal kaasa rääkida. Mina nii ei arva. Aga küsimus pole isiklikes ar-

vamustes ja erimeelsustes, vaid praktikas, kuidas antud teemat meie vallas käsitleti. Ja kui sa päriselt leiad, et küsimus lahendati demokraatlikult, läbi paistvalt ja ratsionaalselt, siis on meil siinkohal küll kardiinaalselt erinevad arusaamad avaliku võimu teostamisest.”

Merike: „Kaspar, aga ma pole öelnud, et me ei tohi kaasa rääkida. Ära pane mulle sõnu suhu, mida ma pole öelnud. Ikka tohime kaasa rääkida. Aga ma olen ka kindlal arvamusel, et metsamajandus on üks meie piirkonna olulisemaid majandusharusid ja RMK on oma metsi üpris jätkusuutlikult majandanud. Mida ei saa kahjuks öelda meie erametsaomanike kohta.”

Viimases ülal väljatoodud väljätlemises annab volikogu esimees hinnangu oma arvamusel erametsaomanike kohta, mis puudutab väga, väga palju ka meie vallakodanikke.

Antsla vallavolikogu istungil olid volinikud terased

Kalle Nurk

Antsla vallavolikogu istung toimus 18. oktoobril 2022. Päevakord koosnes neljast punktist. Tõsisem arutelu algas alates teisest päevakorra punktist ja kestis istungi lõpuni.

Antsla valla arengukava 2022–2036 arutelu käigust saab pikema ülevaate Külalehe artiklist „Volikogu liikmed ja vallavalitsus kasutavad otsuste tegemisel talumehe tarkust”.

Antsla valla eelarvestraategia aastateks 2023–2026 võeti vastu 15 poolt - ja 1 vastuhäälega. Kuigi otsus võeti vastu suurte hääletamusega, on siiski 2023. aasta inventariseerimiskulud väga suured. Seda ajal, mil Ukrainas käib sõda, lokkab inflatsioon ja hinnad tõusevad igapäevaselt. Vald on otsustanud panustada järgmisel aastal kogutava raha, jättes edasised aastad saatusse hooleks. Vallavanem Avo Kirsbaum: „Suuremad inves-

teeringud jäävad aastasse 2023: Antsla gümnaasiumi rekonstrueerimine, Linda rahvamaja rekonstrueerimise esimene etapp, Tsooru kergliiklustee ehitamine ning Kuldre küla vee- ja kanalisatsioonipumplaite arendamiseks AS Võru Vesi aktsiate soetamine. Omavahenditest me neid töid ära ei tee, laenu tuleb võtta 3,5 miljoni eurot.”

Kui varasematel aastatel eelarve strateegias näidati ära kolme aasta tegemised, siis nüüd valitseb 2024 ja 2025 lahtris investeeringutest tühjus. Aivo Värtonit teeb murelikuks valla selline lühinägelikkus: „Miks me ostame AS Võru Vesi aktsiaid, kui niigi ei jagu oma investeeringuteks raha. Kas kord ei näe ette, et enne, kui toetust taotlema hakatakse, küsitakse vallalt nõusolekut?” Avo Kirsbaum: „Võib teha mõlemat moodi. Põhjalikumalt peab teemat arutama eelarve ja majanduskomisjon.” Seega

vallavanema silmis on eelarve- ja majanduskomisjoni otsusel määrav roll. Aivo Värton oligi ainuke volinikest, kes ei toetanud eelarvestraategia vastuvõtmist.

Ootamatu pöörde võttis päevakorrapunkt „Hoonestusõiguse seadmine” muutmine. Maa- ja planeeringute spetsialist Ester Hommiku ettekandes tundus olevat vallavalitsuse volikogule esitatud eelnõu korrektne. Ka valla eelarve- ja majanduskomisjon olid kiitnud eelnõu heaks. Ometi leidis Lehar Neve dokumentidest vastuolu ja kui Raivo Vallner nõudis kinnisturaamatu väljavõtet, ettekandja kohmetus. Ta ei suutnud anda selgeid vastuseid järgnevatele küsimustele. Võeti vaheaeg. Pärast pausi vallavanem küll kinnitas, et eelnõu on vastuvõtmiskõlblik, kuid võttis siiski selle tagasi andmete täpsustamise eesmärgil. Seda ei juhtu tihti, kui vallavalitsus nii kiiresti alla annab ja eelnõu

tagasi võtab. Tekib küsimus, kas oli ikka kõik korras? Tuleb kiita volinik Lehar Neve terast silma, kes märkas õigeaegselt ebakõla ja teiste volinike kaasatulemist ebakõla analüüsimisel. Ütleb vanasõnagi: „Usalda, aga kontrolli.” **Otsuse eelnõu jäi vastu võtmata.**

Kõik eelnevad tähelepanekud ja kiidusõnad pööras peapeale järgnev päevakorra punkt - Projekti omaosaluse kaasfinantseeringu eraldamine mittetulundustegevuseks.” Arenguspetsialist Kalev Joabi poolt ettekantava eelnõu oli vallavalitsus heaks kiitnud, kuid seal oli silmatorkav mõõdalaskmine volikogu määrusest. Veelgi enam, seda vastuolu oli enne volikogu istungit mitmel korral pikalt arutatud. Vallavalitsus ignoreeris ka eelarve- ja majanduskomisjoni otsust. MTÜ Urvaste Külade Seltsi taotlus saada projektitoetusele vallapoolset 4494 euro suurust kaasfinantseeringut,

on väike summa valla panustamisest teistesse objektidesse, kus tegemist sadade ja miljonite eurodega. Tõenäoliselt oleksid volinikud ühehäälselt raha eralduse heaks kiitnud, kui mittetulundusühing oleks avalduse esitanud õigeaegselt.

Antsla vallavalitsus on sõlminud Urvaste Külade Seltsiga lepingu vana Urvaste koolimaja 1. aprillini 2042 tasuta üleandmise kohta. Lepingu kohaselt kannab kasutamise seotud kulud kasutaja. 2017. aastal sõlmitud lepingu poolte vahel neljaks aastaks 10 000 euro suurune toetusleping avalike püsivõtte pakkumiseks Urvaste seltsimajas. Seoses toetuslepingu lõppemisega sõlmiti uus toetusleping, mille kohaselt saab selts igal aastal eelarvesiseselt otsetoetust 8000 eurot. 2017. aastal kinnitas Antsla vallavolikogu „Antsla valla eelarvest mittetulundustegevuseks toetuste andmise korra”, millesse viidi 2020.

aastal sisse muudatus. Kord võimaldab mittetulundusühingutel täiendavalt küsida kaasfinantseeringut siseriiklikest vahenditest või välisvahenditest rahastatavatesse fondidesse või programmidesse esitatud projekti rahastamiseks. Sama kord aga reguleerib ära taotluse esitamise tähtaja: kaasfinantseeringu taotlus esitatakse vallavalitsusele hiljemalt seitsme kalendripäeva jooksul alates põhiraastajale esitamistest. Reguleeritud on ka kaasfinantseeringu suurus - kaasfinantseeringu toetust eraldatakse kuni 10% projekti kogumaksumusest, kuid mitte rohkem kui 2000 eurot kui korraastatakse eravalduses olevat kinnisvara. Kaasfinantseeringu toetust eraldatakse kuni 50% projekti kogumaksumusest kui korraldatakse avalikkusele suunatud üritust, ürituste sari või renoveeritakse vallale kuuluvat vara.

(Järgneb 5. lk)

Haridusnõunik Pille Raudam nimetab Külalehte „kollaseks” ajakirjanduseks

Kalle Nurk

Pille Raudam kutsub vallakodanikke üles lugema ainult Antsla valla häälekandjat - Antsla Valla Lehte - ja hoiduma „kollase” ajakirjanduse lugemisest kui ka seal avaldatu üle arutlemast. Ta süüdistab Külalehte toimetust hea ajakirjandustava rikkumises ja laimamises, paludes jätta Külalehte väljaütlemised/kirjapandu tähelepanuta, kuna need ei vasta tõele ega tõekspidamisele.

Mis on „kollane ajakirjandus”? Kollane ajakirjandus on üldnimetus uudiste vahendamisele, mille allikad pole piisavalt usaldusväärsed ning mille eesmärk on huvitavate pealkirjadega köita lugejate tähelepanu, et võimalikult hästi end müüa. Kasutatakse mitmesuguseid uudiste müümise tehnikaid nagu skandaalsuse taotlemine, liialdamine ja inimestevahelistest intiimsetest suhetest rääkimine.

Külalehte toimetuse püüdis eelmises numbril kirjutises „Põgus kohtumine haridusnõunik Pille Raudamiga” lugejale võimalikult täpselt edasi anda põgusast kohtumise uue vallaametnikuga. Lisaks oli kirjutisse lisatud mitmeid Pille Raudami kohta käivaid tunnusavaid lauseid. Samuti leiti, et on igati teretulnud tema toetus vallakeskusest kaugemates kogukondades päevahoidude

tekkimisele.

Pille Raudamil oli siiski mõnes osas põhjust olla solvunud Külalehte peale. Siinjuures palume avalikkuse ees temalt vabandust. Eelmises Külalehte kirjutises „Põgus kohtumine haridusnõunik Pille Raudamiga” oli mitmekordsel ümberkooperimisel kogemata välja jäänud Pille Raudami teksti teine osa. Omapoolset lugu Külalehte toimetusse saates lisas ta sinna juurde ka kaaskirja: „Artikli sisu ei ole lubatud muuta. Samuti ei ole lubatud tekstist välja tõsta lauseid ning neid ümber sõnastada või mistahes muul moel tõlgendada.” Kõik need Pille soovid on täidetud, kui mitte arvestada ümberkooperimisel väljajäänud teisel lehel olnud tekst. Ajalehes olev eelnimetatud lugu lõpeb ilusti punktiga, mistõttu jäigi märkamatuks tekkinud viga - puuduv osa. Avaldame nüüd Pille Raudami kirjutise teise poole:

„... **Kogume annetusi, kohvikku ja laada tulu läheb Ukrainale toetamiseks.** Antsla valla ütleb täna TERE kolme-kümne ühele inimesele, kellest seitse last õpivad meie koolis ja neli last on lasteaia järjekorras.

Antsla valla treenerid ja spordiringide juhid said kokku augustis. Peamiselt rääkisime muidugi spordijuttu, aga toodi välja ka mure - liikumine on vähene, eriti teismeliste noorte seas. Seepärast julgustame leidma oma liikumisharjumusi. On uuritud, et tervislikust eluviisist teavad paljud, samapalju on meelestatud sportlikusse eluviisi positiivselt, kuid hoiakutest tegudeni jõuavad alla pooltest meie inimestest. Tee sinagi see esimene pisike samm liikumisharjumuse loomiseks, olgu see alguses nii pisike, et naeru-

värne oleks selle tegemise keelduda. Mis kõige tähtsam, LIIKUMINE SUURENDAB ÖNNEHORMOONI TASET.

Vallas muutus lasteaikoha taotlemise kord. Selleks, et luua meie vallas toimiv ja sujuv teenus, juhiti tähelepanu lapsevanematele:

- palun esitage lasteaikoha saamiseks taotlus võimalikult vara;

- palun märkige taotluses koha saamise soov kuu täpsusega, mitte nii et „kevadell”;

- kui teie pere on ära kolimas, palume sellest teada anda ja esitada taotlus lasteaikohast loobumise kohta. Sest loobumise avalduseta ei saa me kohta järgmisele vanemale pakkuda;

- kui olete lasteaikoha ootel, aga olete lapsele leidnud lasteaikoha naaberomavalitsuses, palun teavitage, muidu me ei saa taaskord kohta pakkuda järgmisele lapsele;

- kui vanem otsustab lapse viia ühest lasteaiaist teise, siis palun mõista, et teises lasteaias ei ole sel hetkel koht vaba ja üleöö lasteaikohata ei saa. See võib olla küll loogiline lapsevanema jaoks aga lasteaegade nimekirjad komplekteeritakse õppeaasta algul terveks õppeaastaks. Lasteaikoha vahetamiseks ja teises lasteaias koha saamiseks tuleb uuesti avaldus esitada;

- palun andke teada, kui olete vahetanud kontaktandmeid. Juhul, kui olete kolunud, unustanud vm, siis ametnik püüab teiega kontakti saada. Näete vaadet, et teile helistab võõras number, millele te ei soovi vastata, kuid kõne ja kontakt on meie jaoks oluline. Lasteaikohata ootab uus laps.”

Lusti lasteaia kollektiivi tegi murelikuks Külalehes avaldatud haridusnõuniku seisukoht Lusti lasteaia la-

nemise osas. Nad kirjutasid järelpärimiskirja vallavanemale ja haridusnõunikule, kaheldes selle tõsuses. Pöördumises juhiti tähelepanu mitmele asjaolule, millele Antsla valla valitsus seni vähe tähelepanu pööranud:

„Pöördume Teie poole seoses Külalehes Kalle Nurga poolt avaldatud artikliga, kus haridusnõunik Pille Raudam leiab, et „Koolieelik peab saama hoitud võimalikult kodu lähedal. Selleks tuleb luua päevahoiu kohti. Seda aga ei saa teha vallavalitsus. Inimesed peavad ise leidma lahenduse ja looma hoiurühmad.” Antud väljaütlemine on vastuolus hetkel kehtiva koolieelse lasteasutuse seadusega, kus § 10 on välja toodud kohaliku omavalitsuse kohustus: (1) Valla- või linnavalitsus loob vanemate soovil kõigile pooleteise- kuni seitsmeaastastele lastele, kelle elukoht on selle valla või linna territooriumil ning ühtib vähemalt ühe vanema elukohaga, võimaluse käia teeninduspiirkonna lasteasutuses. Pooleteise- kuni kolmeaastase lapse lasteaikoha võib valla- või linnavalitsus vanema nõusolekul asendada lapsehoiuteenusega, mille rahastamisele kohaldatakse käesoleva seaduse § 27 lõigetes 3 ja 4 sätestatut.

Meie seisukoht on, et Lusti Lasteaed vajab väga juurde lasteaikohi, seda enam, et meile on antud signaal uue rühma avamisest Lusti Lasteaias järgmisel õppeaastal, mille kohta antud artiklis ütleb haridusnõunik, et „keskus ei vaja juurde lasteaikohi”.

Lisaks artiklis mainitud neljale sõjapõgenikust lapsele on lasteaikoha järjekorras veel kümneid lapsi. Kui lähtuda haridusnõuniku sõnadest

Tartu maakohu Võro kohtumaja. Antsla valla haridusnõunik Pille Raudam on lubanud Külalehte toimetuse kaevata kohtuse.

artiklis, et laps peab olema hoitud võimalikult kodu lähedal, siis kuidas läheb see kokku olukorraga, kus vald pakub Lusti Lasteaia praegu lapsepuhkusel oleva töötaja lapsele, kes elab Antslas, söimerühma kohta Kuldre lasteaias. Ometi oli avaldus kohale juba ammu tehtud? Samuti vajab Lusti Lasteaed sobitusrühma, mille avamise kohustus lasub samuti kohalikul omavalitsusel.

Koolieelse lasteasutuse seadus § 6 lõige viis sätestab: Valla- või linnavalitsus võib lasteasutuse direktori ettepanekul moodustada lasteasutuses vastavalt vajadusele sobitusrühmi, kuhu kuuluvad erivajadustega lapsed koos teiste lastega, samuti erirühmi, kuhu kuuluvad erivajadustega lapsed. Võimaluse korral lähtub lasteasutus erivajadusega lapse arendamiseks vajalike tingimuste rakendamisel sobitus- või erirühmas põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse §-s 47 nimetatud koolivälise nõustamismeeskonna soovitudest. Seda enam, et Lusti Lasteaed suudab tagada tugispetsialisti-

de teenuse, mida päevahoiud kindlasti ei suuda.

Kokkuvõttes on kõigil lastel õigus saada kvaliteetset alusharidust, mille tagab riikliku õppekava alusel töötav lasteaed (päevahoid ei pea tagama kooliks ettevalmistust õppekava alusel) ning kohalikul omavalitsusel on kohustus tagada kõigile 1,5 kuni 7aastastele oma teeninduspiirkonnas lastele, kelle vanemad seda soovivad, võimalus käia lasteaias.”

Pille Raudam on küll käinud pärast Külalehte ilmumist Lusti lasteaias selgitamas, et tema pole sellist juttu, mis Külaleht avaldas rääkinud, kuid samas pole ta ka öelnud, et Lusti lasteaed vajab kiiremas korras rühmakohti juurde. Tore oleks järgmises Antsla Valla Lehes lugeda haridusnõunik Pille Raudami väljaütlemist, kui suur on vajadus Antsla vallas lasteaikohade järele, millal ja kuidas nähakse selle küsimuse lahendamist.

Jäägu lugeja otsustada, kes ikkagi valetab ja kes keda laimab.

Päriline tantsupere on kokkuhoidev

Kalle Nurk

Tallinnas XIII Noorte tantsupidu „Sillad” toimub 30. juunist kuni 2. juulini 2023. Koolinoorte laulu- ja tantsupeo traditsioon sai alguse 1962. aastal. Mina läbisin suure tantsupeo ristid viis aastat hiljem ehk teisel noortele mõeldud üldtantsupeol. Olin siis lõpetanud Lepistu 8. klassilise kooli teise klassi. Nüüd käin nädalas korra Antsla kultuurikeskuses Päriline pererühmas tantsimas, et järgmisel aastal juba vanaisa rollis tantsida Tallinnas suurel murul. Tantsupeo etendus „Sillad” on inimeseks kasvamise ja tema ajas võrsumise lugu. Tantsijad sõidavad peole kohe peale jaanipäeva (pererühm päev hiljem), et kokkutantsimist harjutada.

Päriline pererühma dirigent Leili Väisa: „Üldjuhul

Päriline Tantsupere 6. novembril 2022 Antsla kultuurikeskuses. Foto: Leili Väisa

pannakse pererühmad kokku enne tantsupidu klassipõhilselt ja komplekteeritakse juurde

vanemad. Pererühmade järgijepidevust ühest peost teiseni on vähe, üks nendest Päriline

Tantsupere. Olen kuulnud, et järgmise aasta 20. mail tantsib Kubija mändide alla kuus Võ-

rumaa pererühma. Pererühm koosneb 24. tantsijast, neist 16 lapsed (1.-4. klass) ja 8 täiskas-

vanut. Meie pererühmas vanusele tähelepanu ei pöörata, tantsivad kõik, kel lusti. Me ei saada oma õdesid-vendasid peast välja. Tantsude õppimisel alustavad treeningtundi nooremad lapsed varem, kellega hiljem liituvad vanemad lapsed ja täiskasvanud. Meie pererühmas on praegu 34 tantsijat. See paneb valiku ette, kes harjutavad XIII Noorte peole minekuks pererühmas, kes võimlemisrühmas. Pererühm peab selgeks õppima kolm tantsu ja esimene ettetantsimine toimub juba jaanuari kuus.”

Leili õpetab lisaks tantsimisele lastele kuulekust ja teistega arvestamisest - piltlikult öeldes on ta kanaema rollis. Nõudlik ja naeratav pilk käivad käsikäes. Samuti saavad lapsed rohkesti tunda Leili paitavat kätt ja hoolivust. Päriline pererühm on üks tore kokkuhoidev rühm.

Südanntsoojendav muinaslugu kolmest konnast

Kalle Nurk

Möödunud aasta sügisel võisid Uue-Antsla rahvamaja külalastajad märgata maja vastas asuva purskkaevu juures askeldamist. Enne talve tulekut jõuti töödega ühele poole ja tänava kevadel lastigi vesi ringlema.

1967. aastal asus Uue-Antsla klubi juhatajana tööle Varje Kupper. Toona haldas maja Edasi kolhoos, mille kontor asus samas majas. Esimene tööaasta kulus Varjel huviringi tööhoidmisele ja kolhoosi pidude sisustamisele. Ta komplekteeris segarahvatantsu rühma, millele riiete ostmiseks sai majandilt raha. Varje mäletab, et Tallinnas õmmeldud riided olid väga ilusad. Antsla tehnikumi tantsulapsed kasutasid neid esinemistel. Klubi lauansambli juhataja Evi Zirk. Õpiti ka lühinäidendeid. Kuna kolhoosi kontor asus klubiga ühe katuse all, oli majas alati palju rahvast.

Järgmisel aastal tuli Varje mõttele teha rahvamaja ette purskkaev. Kolhoosi esimees Karl Rist naeris esialgu idee välja. Ei jäänud muud üle, kui sõbranna Oie Rist pidi kodu abikaasat niikaua töötlema, kuni see purskkaevule rohelise tule andis. Ehitusmehed saadi Kolhooside Ehituskeskusest (KEK). Purskkaevu kaunistuseks tegi alusel istuvat kolm konna Tamula teinuskombnaadis kunstnikuna töötav Bernhard Mark (1919-2004). Bernhard Mark oli ka maalikunstnik, kelle meelisteemaks loodus. Varjel on seinal üks kunstniku kingitud maal. Kontor-klubihoo-

Pildil on Uue-Antsla pargis asuva purskkaevu ehitamise idee autor Varje Kupper, ta on end istuma seadnud restaureeritud kaevu serval. Kaevu keskel on näha alusel istumas kolm konna, mis olid Aivo Värtoni kuuris hoiul oma paarkümmend aastat. Pilt on tehtud 6. mail 2022. Foto: Kalle Nurk

ne ette istutati ka hekk. Varje meenutab, et kaevajateks olid kolhoosi esimees Karl Rist ja pearaamatupidaja Elmar Zirk, istujateks tema koos peazootehnik Hilja Oinusega. Istutati ka mõned kuusetaimed, mis suureks kasvades maha võetud. Klubi juhataja ametisoleku aeg piirdus kahe aastaga. Kahjuks pole toonasest purskkaevust ja hekist ühtegi

fotot. Edasi kolhoosi liitmisel Kuldre kolhoosiga kolis kontor Kuldre keskusesse ja klubis elu tasapisi seisus. Vaikis ka purskkaevu sulin, polnud enam inimesi, kes oleksid seda imetlenud.

Aivo Värton on näinud ja mäletab kunagist ilusat vettisoleku aeg piirdus kahe aastaga. Kahjuks pole toonasest purskkaevust ja hekist ühtegi

kolme konna armetu olukord. Et konnadega veel midagi hullemat ei juhtuks, viis ta rahvamaja juhataja nõusolekul konnad oma koju kuuri alla hoiule. Nüüd, paarkümmend aastat hiljem, kui Oudekki otsis Antsla vallas kohti, kuhu saaks paigutada erakondade poolt jagatavat „katuseraha“, tegigi Aivo talle ettepaneku restaureerida Uue-Antsla par-

gis asuv purskkaev. Katuseraha eraldati MTÜ-le Kakskülale, restaureerimistööd juhataja ja tegi Aivo ise koos rahvamaja juhataja Kati Velneriga.

Kati Velner hoidis restaureerimistöödel silma peal. Kaevu kivid võeti kõik lahti, valati uus põhi ja kivid paigutati tagasi. Kuna sel korral tuli kaevurõngas tunduvalt paksem, toodi kive juurde. Töömeheks oli Viljo Jõela. Kaksikümmend aastat Aivo kodukuurist hoiul olnud kolm konna viidi Võrru iluravikuurile.

Tänava kevadest töötab Uue-Antsla pargi purskkaev taas täies ilus. Aivo on tänulik Oudekkile, kes võttis tema soovi kuulda ja hankis raha. Kui poleks olnud Oudekkit, seisaks purskkaev edasi räämas ja Bernhard Margi ajast räsitud skulptuuriteos tema kuuris.

Igatahes ilus ja hea lõpuga muinaslugu purskkaevust ja kolmest konnast. Tänu kõigile muinasloo tegelastele.

Bernhard Mark oli maalikunstnik, kelle lemmikteemaks loodus. 1968. aastal kinkis ta ühe oma maalidest Varje Kupperile. Pildil olev maal ripub Varje kodu seinal.

Antsla vallavolikogu istungil olid volinikud terased

(Algus 3. lk)

Kuna viimane kaasfinantseeringu saamise võimalus ületab 2000 eurot, teeb selle rahastamiseks otsuse vallavolikogu.

MTÜ Urvaste Külade Selts esitas 2022. aasta märtsis 44 937,6 eurot maksma mineva rahastamisaotluse Võrumaa Partnerluskogule ja sai seal 12. juulil 2022 vastuse 40 443,84 euro suuruse toetuse kohta. 8. augustil esitas MTÜ Urvaste Külade Selts Antsla vallavolikogule taotluse puudu jääva 4 493,76 euro suuruse summa katmiseks kaasfinantseeringuga.

Kaasfinantseeringuks aga oleks selts pidanud avalduse vallavolikogule esitada kohe seitsme kalendripäeva jooksul pärast Võrumaa Partnerluskogule taotluse esitamist.

Vallavolikogu ja volikogu on väga oluliseks pidanud avalduse tähtaegset esitamist, sest selline nõue on sees nii 2017. aastal kinnitatud korras kui jäi ka jõusse pärast 2020. aastal tehtud muudatusi. 2020. aastal otsustati avalduse esitamise tähtaja määramises jätta välja ainult klausel - kui kaasfinantseeritav summa on 2000 eurot

või suurem, tuleb taotlus esitada vähemalt üks kuu enne pöhirahastajale esitamist.

See, et Urvaste Külade Selts teeb Antsla vallas tänuväärset tööd, ei kahtle keegi. See aga ei anna õigust vallavalitsusele ja volikogule eirata korda. Volikogu üheks tähtsamaks ülesandeks on paika panna valla valitsemise kord ja kontrollida vallavalitsust nende täitmisel.

Kahjuks ei ole eelarve- ja majanduskomisjoni protokolli välja toodud põhjalikuma arutluse sisu ja seda, kui palju hääletas kaasfinantseeringu 50% ulatuses toetamise vastu.

Eelarve- ja majanduskomisjoni esimees Aivo Värton: „Me elame demokraatlikus riigis ja enamuse hääli määravad otsuse tulemuse. Mina seisan selle eest, et valla juhtimises kõik oleks nõuetekohane. See pärast hääletasin eelarve- ja majanduskomisjonis kaasfinantseeringu otsustamise ajal vastu.“

Asi muutub veel kummalisemaks, kui volikogus tuleb ilmsiks, et eelmisel aastal oli volikogus analoogne teema, kus siis tol korral rikuti korra ja eraldati raha. Samuti on Airi Konnula, kes seisab taot-

luse kirjutamise taga, kinnitades oma allkirjaga teadmaks kaasfinantseeringu taotlemise korda. Airi on olnud selle korra vastuvõtmise ja muudatuste sisseviimise ajal üks otsustajatest, ometi esitas ta taotluse. Eelarve- ja majanduskomisjonis toimunud pikk arutelu muutis vallavalitsuse seisukohta ainult niipalju, et kui ta algul taotles 100% toetamist, siis nüüd tuli volikogusse 90% eelnõuga.

Raivo Vallner: „Milleks on üldse vaja alalisi komisjone, kui vallavalitsus ei arvesta seal tehtud otsustega ja volikogu esimees veel õigustab vallavalitsuse käitumist.“

Volikogus tekkinud olukorra võttis kokku volikogu esimees Merike Prätz: „Lae-kunud on kolm ettepanekut. Kaspar Kurve ettepanek on toetada 100% ulatuses, vallavalitsuse ettepanek toetada 90% ulatuses ning eelarve- ja majanduskomisjoni ettepanek on toetada 50% ulatuses.“

Vallavalitsusele tehti ettepanek eelnõu tagasi võtta, millest keelduti. Volikogu esimees nimetas ära küll tehtud ettepanekud, kui hääletusele pani kolmest kaks, jättes välja

eelarve- ja majanduskomisjoni otsuse, mille tegi volinikele teatavaks kaasettekandja Aivo Värton. Pärast pikka analüüsi arutelu kujunesi volinike meelsus:

Kaspar Kurve ettepanekut (100%) pooldasid Kaspar Kurve ja Üllar Salumets, vastu 11 häält, erapooletuks jäid Jaanus Pruuli ja Kadri Hillak.

Vallavalitsuse ettepanekut (90%) pooldasid Lehar Neve, Üllar Salumets, Merike Prätz, Kaspar Kurve ja Veiko Haugas. Vastu Raivo Vallner, Margus Klaar, Lea Jõevere, Kadri Hillak, Aivo Värton, Üllar Ahi, Anne Uppin, Lauri Keerov. Erapooletud Jaanus Pruuli ja Kristina Kreevald.

Otsuse eelnõu jäi vastu võtmata. Hääletajate nimed on saadud istungi videosalvestuses nähtu põhjal. Seda on liiga palju, kui ühes volikogus jääb vastu võtmata vallavalitsuse poolt koostatud kaks otsuse eelnõud!

Vaadates volikogu istungit, tegin toimumust mitu järeldust:

1. Kuigi oli rahastamiseks esitatud kolm ettepanekut, pani volikogu esimees neist hääletusele kaks. Merike Prätz ignoreeris eelarve- ja majan-

duskomi poolt esitatud ettepanekut.

2. Volikogu esimees, kes sageli kutsub volinikke lähtuma seadustest, osalema volikogu komisjonide töös ja väärtustama nende otsuseid, eiras ise sel korral mõlemat loetletud enda seisukohta.

3. Vallavalitsus, olles teadlik oma eelnõu vastuolus määrusega, jäi kõikumatuks omapoolsele otsusele rikkuda volikogu poolt kinnitatud korra.

4. Volikogu esimees Merike Prätz lisaks eelnimetatud korra kinnipidamisele ei pea kinni ka

Antsla valla põhimäärusest. Küsimuste arutamine istungil reguleerib, kellele saab küsimusi esitada (ettekandjale või kaasettekandjale), sõnavõtu, küsimuse või repliigi esitamise soovist märku andmise.

5. Kes ikkagi vastutab selle eest, et volikogusse esitatud eelnõud on õigusaktidega kooskõlas? Mis saab, kui vallasekretär ei täida oma teenistusülesandeid? Vallasekretäri ülesandeks on vallavolikogu, vallavolikogu komisjonide, vallavalitsuse ja valla ametnike poolt algatatavate õigusak-

tide eelnõude õigusaktidele vastavuse ja seadusandlusele vastavuse kontrollimine. Kuidas toimib tema vastutus ametijuhendiga ning asutuse juhi poolt antud teenistusülesannete täpne, kohusetundlik, omakasupüüdmatu, õigeaegne ja õiguspärane täitmine?

Aivo Värton: „Olen rahul kaasfinantseerimise otsuse lõpptulemusega. Vähemalt seegi otsus sai volikogus tehtud seaduspäraselt.“

Jääb loota, et vallavalitsus vaatab üle määrustega reguleeritavad korrad ja alustab vajadusel nendes muudatuste ettepanekute tegemisega („Antsla valla eelarvest mitteilundustegevuseks toetuste andmise kord“ ja „Vallasise linna linnaepee ning aleviku- ja külavanema statuut“). Volikogu peaks päevakorda võtma ka alaliste komisjonide vajaduse, sest vallavalitsus komisjoni otsustest ei lähtu ja ka volikogu esimees ei arvesta komisjonide otsuseid. Pole mõtet tühipaljust istumist, mis kulutab nii liikmete aega kui ka maksumaksja raha. Elame ikkagi õigusriigis, kus valla juhtimise aluseks on Antsla valla põhimäärus.

Volikogu liikmed ja vallavalitsus kasutavad otsuste tegemisel talumehe tarkust

Kalle Nurk

Antsla vallavolikogu töö protokollimise põhjalikkus on volikogus tulnud korral olnud aruteli teemaks. Nimelt pole mõned volinikud rahul protokollitud sõnavõttudega. Nad leiavad, et sõnavõtt on kirja pandud valikuliselt ja välja on jäetud juhtkonnale ebameeldivad väljaütlemised. Volikogu esimees, kes protokollid allkirjastab, ütleb, et ta kontrollib küll sisu õigsust, kuid ei mõjuta sõnavõtte valikut. Seega suunab ta kogu vastutuse protokollijale, kes peab otsustama, kelle sõnavõtt protokollida. Tegelikult sõnavõtt ei mängigi olulist rolli, vaid see, mida otsustati ja mitmehäälselt otsust toetati. Arusaamatuste ja pahameele vältimiseks võiks protokollist välja jätta vahepealsed sõnavõtted, seda enam, kui need on välja valinud inimene, kes pole vastutav valla juhtimisel. Praegusel kujul volikogu protokoll ei anna ülevaadet volikogus toimunud, pigem viib lugeja eksiteele.

Siinjuures toon näitena 18. oktoobril vallavolikogus valla arengukava 2022-2036 vastuvõtmise. Protokollija on pidanud arutluse käigust oluliseks ainult Jaanus Pruuli sõnavõttu, kes tundis muret kallineva koolitoidu pärast.

Välja on jäänud Raivo Vallneri mure vallas järjest väheneva rahvastiku pärast. Raivo leiab, et kui arvestada elanikkonna vähenemise tempot, elab vallas 2030. aastal ainult 3800 inimest. Seega on selleks ajaks pärast valdade ühinemist jäänud liikmeskond 1000 elaniku võrra väiksemaks. Tema küsimus ettekandjale: „Kas olete analüüsinud, miks rahvastiku arv vallas väheneb ja milline on konkreetne meede, mis peataks rahvastiku vähenemise ja viiks rahva arvu kasvule, mida kahjuks ei loe arengukavast välja.“ Arenguspetsialist Kalev Joab nimetab seda miljoni dollari vääriliseks küsimuseks. Ta justkui süüdistab volikogu, kes peaks edaspidi otsuseid tegema selliselt, et inimestel ei tekiks mingisugust mõtet vallast ära minna, vaid vastupidi. Ühe inimeste arvu suurendamise meetmena näeb ta Antsla gümnaasiumi renoveerimist. Valla elanikkonna vähenemises on Joabi arvates on süüdi linnastumine, mistõttu me lihtsalt peame ootama pöörde muutust.

Raivo Vallner jäi oma küsimuse olulisuses kindlaks. Ta leidis, et arengukava peaks keskendumisele just elanikkonna kasvule, kõik muu arengukavas on tühi jutt. Praegu me ilustame ainult arengukava. Kui vallas pole inimesi, pole ka valda.

Airi Konnula lisas, et valla arengus on tähtis osa külaeladesse investeerimisel.

Kaspar Kurve täiendab omalt poolt arutelu, et teiste valdade elanikkonna pärast

20. septembri 2022 Antsla vallavolikogu istung. Pilt on väljavõte istungi salvestusest. Ülal kitsasribal on näha volikogus osalejad. All vasakul volikogu liige Veiko Haugas, keskel volikogu liige Raivo Vallner ja paremal volikogu salvestuse eest vastutav IT spetsialist Meelis Kuus.

Meedias tegi Tagurpidi Antsla nime all esineja ettepaneku Antsla valla arengukava alustada lausega: „Linn, kus seadust saab tõlgendada nii ja naa - see võiks ollagi arengukava esimene lause“ ja lisas juurde pildi kolme armsa lambakesega.

konkureerimisel peame me teistest valdadest positiivses mõttes eralduma. Ta tõi näiteks planeeritava lageraie peatamise Kasumetsa KAH alal.

Ka Veiko Haugas polnud arenguspetsialisti väljaütlemisega. Valda ei saa päästa mitte ainult volikogu õiged otsused, vaid määrav on ka vallavalitsuse töö, et meil kõik ilusti sujaks ja inimesed tahaksid tulla valda elama. See sõltub väga palju ametnikest. Volikogu ei saa panna paikja ametnikke, seda teeb ikka vallavalitsus.

Volikogu esimees Merike

Prätz võtab arutelu kokku, et valla arengukava on täitmiseks ja ainult täitmiseks. Selline sõnum tuleb ka Antsla Valla Lehes edastada.

Siinjuures tahan tähelepanu pöörata, et protokollis Jaanus Pruuli sõnavõtle järgneb kohe volikogu esimehe kokkuvõtlik väljaütlemine. Protokollija on vahepeal justkui tükkinud või pole siis tõesti oluliseks teemaks pidanud arutelu elanikkonna suuruse pärast.

Protokollija Helle Savi selgitab, miks protokollid ilmuvad sellisel kujul. Voliko-

likogu istungi protokoll? Kas protokollid lugeja oleks tahtnud sealt leida ka neid arvamusi, millega volinikud valla juhtimises rahul polnud?

Arengukava aastaks 2022-2036 kinnitati ühehäälselt, kui välja arvata Jaanus Pruuli, kes jäi erapooletuks. Seega tuleb asuda arengukava täitma nii nagu seal kirjas, et aastaks 2030 oleks valla elanike arv 3800 inimest.

Soovisin Kaspar Kurve käest selgitust, kes valimiskampaaniat tehes lubas lähiaastate jooksul viia vallaelanike arvu 5000ni, miks ta hääletas siis arengukava vastuvõtmise poolt, kus prognoositakse elanikkonna pidevat vähenemist. Nii nagu Raivo, on sama meelt Kaspargi, et vastuvõetud valla arengukava on vaid formaalsus, mis on analoogne kõigi teiste arengukavadega ja pannakes kokku copy-paste'ga. Tegelikult käib reaalne elu teisiti ja just sellega peame rohkem tegelema. Üheks vallaelanike arvu suurendamise võimalusena näeb ta positiivses mõttes Tagurpidi Antsla kuva ära kasutamist ja miks ka mitte Navitrollat.

Niipalju siis Antsla valla arengukavast, mis väliselt on väga ilus, kuid mida volinikud ei võta tõsiselt.

Pole ka ime, miks viimases volikogus nähtule tegi Tagurpidi Antsla nime all esineja meedias postituse: „Linn, kus seadust saab tõlgendada nii ja naa - see võiks ollagi arengukava esimene lause“. Et

postituse mõte veelgi selgem oleks, lisas ta juurde kolme lambaga pildi. Pildi olemasolu võib siduda ka volikogu viimase päevakorra punkti arutelu käiguga, kus üks volinikest tegi ettepaneku otsutamisel lähtuda rohkem talumehe tarkusest kui seadustest.

Õnneks toimub Antsla vallavolikogu istungist otseülekanne, mida saab ka järelvaadata. Salvastuse jõudmine on aga kui pusle kokkupanek.

Antsla valla koduleht on vallakodanikule ametlik teabe edastaja. Selle töös hoidmine näitab vallavalitsuse suhtumist oma kodanikesse. Kodulehelt info kättesaamine peaks olema nõnda lahendatud, et ka väiksemate internetis surfamise kogemustega inimene jõuaks hõlpsasti teabeni.

Nii näiteks 5. novembri seisuga kodulehel juhtimise alt volikogu reall pole kätte saadav 18. oktoobril toimunud protokoll, kuigi see on üles pandud dokumendiregistris. Kui vallavalitsus ei suuda korrektselt lehte täita, võiks ta vähemalt inimesi teavitada, kust ja kuidas on veel võimalik protokollideni jõuda.

Samuti võiks olla volikogu protokollide lehel eraldi välja toodud lingid, millele vajutamisel suunatakse otse soovitava lehe istungite salvestusele.

Jah, arvutitargale on võõras selline probleem, kuid see põlvkond alles kasvab peale, kes oskavad arvutit kasutada kui oma kümnet sõrme. Paluks vallaametnikel võtta üllal kirjutatud tõsisemalt ja valla koduleht muuta vallakodaniku sõbralikumaks.

Ise sain lõpuks mõned päevad tagasi targemaks, kuidas väiksemate seiklustega jõuda volikogu istungite salvestuseni - Google's otsingusse ANTSLA trükkimisel ja seda avades tuleb järgmine vajutus teha otsingukasti all olevale sõnale VIDEO. Avaneb videote lehekülg, kus kohe esimene valik on „Antsla vald - You Tube“ ja ongi kõik volikogu istungite salvestused ajaliselt järjekorras. Samas on ka hea ülevaade, mitu inimest on mingi volikogu istungi vastu huvi tundnud ja volikogu päevakord.

18. oktoobri volikogu istungit oli selleks ajaks külastatud 104 korral. Esimene Antsla vallavolikogu istungi salvestus on tehtud 19. juunil 2018.

Kiudusõnu tuleb lausuda salvestamise täiustajale. Video ülaosas on tervikkaader kõigist volikogus osalejatest. Kaadri all aga on kolm eraldist, kus näidatakse igas kaadris 1-2 volikogus osalejat suures pildis. Järgmine samm kvaliteedi suunas oleks, kui ettekannet esitaval vallaametnikul oleks volikogu ruumis kindel koht, kust ta siis saaks ilusti kaadrisse võtta. Praegu on ametnik sunnitud seisma volinike selja taga seina ääres.

Veski Külalistemaja on avatud ööpäev läbi

Kalle Nurk

Vana-Antsla poolt Antsla linna siseneja pilku köidab küna harjal paiknev Veski Külalistemaja. Pselle omanik Rene Tarend reklaamib maja väike-linnas asuva hubase ja rahuliku peatuspaigana. Siin pakutakse kvaliteetset majutus- ja toitlustusteenust koos vaba aja veetmise võimalustega.

Külalistemaja esimesel korrusel asuv stiilne Veski publi on parim koht kehakinnituseks ja erinevate ürituste läbiviimiseks. Aiaga piiratud sisehoovis on külaliste turvaline parkla. Samas asuvad ka laste mänguväljak ja grilliplats. Koht sobib puhkekohana peredele, turistidele, ettevõtetele seminaride ja firmaürituste korraldamiseks. Aasta läbi pakutakse kuut tuba vahepeatuseks iga kell. Eestimaa on küll väike, kuid ometi vajab rändaja vahepeatust. Veski külalistemajas puhkamiseks pole tarvis pikka etteregistreerimise aega. Hilisel saabujal on siin võimalus keha kinnitada, puhaste linade vahel välja puhata ning hommikul enne edasi-sõitu taas einestada. Logistiliselt on Antsla keskpunktiks, kui tahetakse minna Pokumaale, Karula rahvusparki, Rahvusparki, Lauri Tamme juurde, Uhtjärve ürgorgu, Rõugesse, Otepääl või Valga linna.

Rene: „Majutuse pool on praegu tõusvas joones. On olukordi, kui piirkonnas ei jõuta päeva jooksul töödega ühele poole ja kasutatakse külalistemaja ööbimiskohana, et siis hommikul jätkata oma töödega. Ka Antsla kandis on hakanud arenema kodumajutused. Varasematel aegadel peatuti sugulaste ja tuttavate juures, kuid nüüd eelistavad inimesed rohkem privaatsust.“

Veski külalistemajal on pikk ajalugu. 1934. aastal ehitas perekond Naadel selle elumajaks. Vanemad inimesed on rääkinud, et palgid pärinevad ühest linna ääres lahtivõetud majast. Naadeli maja on üks väheseid, mis jäi 1944. aasta linnapõlengust alles. On teada, et 1950. aastatel asus selles majas Antsla rajooni poliitmaja. Siiski mäletatakse seda maja kõige enam ambulatooriumina. Üksest sisenedes avanes siis

Antsla linna Veski Külalistemaja on sobiv koht puhkekohana peredele, turistidele, ettevõtetele seminaride ja firmaürituste korraldamiseks. Külalistemaja esimesel korrusel on söögikoht.

Rene Tarend poodiumi kõrgemal astmel. Pilt on tehtud Karksi-Nuia Ainja krossirajal toimunud Quad Veteran I etapi autasustamise tseremoonial. Foto: Igor Tseskidov

vaade registratuurile ja suurele ümmargusele ringi pööratavale registreerimiskastile. Laua taga istus Helle Sõrmus, kes abivajaja kaardi välja otsis ja vajalikud märkmed kirja pani. Teisele korrusele viis pikk järsk trepp. Üleval oli väike ooteruum ja arstide vastuvõtukabinetid. Praegu on sisesemuses tehtud suuri muutusi. Pikk trepp on asendatud keerdtreppiga. Küla-

listemaja tuba nr 4 asemel oli toona hambaravi kabinet, kus minulgi suitseva rihmülekan-dega hambapuuriga on ham-mast parandatud.“

Pärast ambulatooriumi väljakolimist ja maja omaniku pärijatele tagastamist seisis see pikka aega tühjana. Siis ostis maja Toomas Toomjõe plaani-ga teha sellest külalistemaja. Ta jõudis majale laiendusena ehi-

tada kolmanda korruse ja selle osa, kus praegu asub seminari-ja saunaruum. Siis tööd seiskusid ja Toomas pani maja uuesti müüki. 2005. aastal ostis selle ära Tarmo Tarend, kes tegi projek-tis väikesed muutused ning jätkati koos poeg Renega alus-tatu lõpule viimist.

Kõik perekond Tarendi liikmed on põlised antslalased. Rene vanaisa Karl elas Urvaste

Veski Külalistemaja peremees Rene Tarend hoiab käes 2021. aastal Karksi-Nuias Eesti motokrossi meistrivõitlustel Q-open klassis väljasõidetud kolmanda koha medalit. Foto: Kalle Nurk

kandis Kassi külas. Pärast Antslas 8. klassi lõpetamist suundus Rene isa Tarmo Tallinna Spordiinternaatkooli Otepää filiaali suusatamise kahevõistlust harjutama. Järgnes Vana-Antsla tehnikum, kus Tarmo kohtus tulevase abikaasa Sirjega. Mõlemad suunati tööle Valgjärve kolhoosi. Tartumaal Mäksa külas sündis nende perre poeg Rene. Kuigi Rene alustas kooliteed Kurenurme koolis, lõpetas ta esimese klassi Antslas. Alates sellest ajast on ta linnast eemal viibinud vaid lühikest aega, kui ta õppis Tartu Põllumajandus-üliskoolis tootmise ja turustamise erialal, mille lõpetas 2002. aastal. Rene on ainuke, kes naases tagasi kodukohta. Kõik teised, kellega ta pärast Antsla kooli lõpetamist edasi õppima läks, jätkasid oma eluteed väljaspool Antsla valda. Rene aga ei suutnud Antslast lahkuda. Ta meenutab, et kodust kaugemal elades kasutas ta igat võimalust koju sõitmiseks. Esimesed koolijärgsed tööriistad sai ta Antsla Olerexi tanklas opereerivaid vanemaid aidates.

Veski tänaval pooleliolevas ehitusjärgus maja osteti ära 2005. aastal tänu juhusele. Tanklas oli ikka küsitud, kus Antslas pakutakse majutust või kust süüa saab. Sel ajal hakkas ka kinnisvara hind minema ja nii otsustatigi luua oma ettevõtte. Euroveski osühing registreeriti 27. aprillil 2007. aastal. Toona oli piirkonnas palju ettevõtteid ja tulevik tundus tulevat lilleline. Reaalsus kujunes teistsuguseks, sest elu Antslas hakkas tagurpidi käima. Prae-

guseks on kadunud enamik puiduettevõtetest, kahest pangast pole ühtegi alles.

Vaba aeg kulub Renel motokrossile, mida ta on harrastanud juba üle kümne aasta. Enne seda jooksis ta maratone, võistles suuskadel ja sõitis jalgrattaga. Samuti lööb ta üle kahekümne aasta kaasa Urvaste jahiseltsis. Huvi motospor-di vastu on päritud isalt, kes noorusajal võistles küljkorviga mootorrattastel. Perekonna sõprusringis olid sõbrad, kes võistlesid ja kutsusid tädagi. Rene alustas mootorsaaniga, millega käis talvel Otepääl sõitmas. Quadisõiduga tegi algust 2012. aasta sügisel ja 2013. aasta kuu-nes juba täispikk hooajaks. Vaabinas on küll krossirada olemas, kuid enamasti mööduvad sõidupäevad mööda Eestimaad tuuritades. Eesti meistrivõist-lused koosnevad 6-7 etapist, lisaks veel karikavõistlused ja Baltimaade võistlused. Konkurent on tihe. 2021. aastal pärjati Rene Eesti meistrivõist-lustel kolmanda kohaga. Koht madalamal on ta olnud mitmel korral. Kahel viimasel aastal on ta arvatud Eesti koondisesse, mis koosneb kolmest sõitjast. See hooaeg lõppes suvel saadud traumaga. Kuigi motosport on populaarne, on see ka väga kulukas ja tippu jõudmiseks vajab pühendumust. Motosporti harrastades peab ennast palju ohverdama ja vigastuste vältimiseks hoidma ennast kehali-selt vormis. Nüüd, mil Renel on aastaid kogunenud üle 40, on ta otsustanud jätkata võistlemist veteranide klassis.

Antsla vallas kaob veel üks muuseumhoone

Antsla valla järgmise aasta kõige suuremaks investeeringuks on Antsla gümnaasiumi B korpuse renoveerimine. Tööd hakkab teostama Skone Grupp OÜ kogumaksumusega 3,6 miljonit eurot. Lepingu täitmise tähtajaks on märgitud 20. jaanuar 2024.

2. novembril kohtus Külalhe toimetuse Antsla gümnaasiumi direktori Katrin Martinfeldiga, et saada kooli elus toimuvast täpsem ülevaade. Antsla gümnaasiumi asus seitse aastat tagasi juhtima Katrin Martinfeld, andmaks kooli arengule hoogu juurde.

Katrin Martinfeld: „1. jaanuariks 2023 peab olema kooli-maja B korpuse teine, kolmas ja neljas korrus täielikult tühjaks tehtud. Uuesti peaksime nad need ruumid oma käsutusse saama järgmise aasta jõuludeks. Seega tuleb maksimaalselt ära kasutada A ja C korpuse ruumid ja lisa tuleb otsida väljaspoolt majagi. Seega tuleb kitsastes tingimustes läbi ajada kogu järgmine aasta. Ajutiselt muudetakse mitmete ruumi-de kasutusotstarvet. Järgmisest nädalast kolib ümber õpetajate tuba. Oma töökoha on muutnud sotsiaalpedagoog ja paljun-

dusruum. Peagi jäävad tühjaks direktori, õppealajuhataja ja sekretäri ruum. Palju püütakse ära teha oma jõududega. Õpetajad viivad usinasti läbi kappides inventuuri, sest alates aastast 1978, mil B korpus käiku läks, on kappidesse kogunenud kasutuid õppevahendeid ja muud materjali.

Järgmise aasta klassiruumide paigutus on paberil läbi mängitud. Klassiruumid saavad paiknema ühes õpetajate toas ja garderoobis, muusikatunde viiakse läbi auditoriumis ja raamatukogus, aula ja jalutusruum jagatakse kappidega ka-

heks klassiruumiks. Õppetöö hakkab toimuma ka riigikaitseruumis ja võimlemisruum. On mõistetav, et kappidest vahesein heli kinni ei pea. Tuleb varuda kannatlikkust ja kasutada õpetajate loovaid oskusi. Osaliselt tuleb muuta õppekava, seda eriti tüdrukute käsitöö- ja kodundustundides, suureneb ka õues õppimise tundide maht.

Antsla muusikakool võimaldab meil kasutada kahte klassi, kultuurikeskus aga nn musta saali ja kunstiklassi. Väljaspool kooli-maja õppivad lapsed käivad söömas ja võimlemas koolimajas. B korpuse esimese korruse

remont tehakse kolme suvekuu jooksul. See kooli inventar, millele kohapeal ruumi ei leita, toimetatakse Lusti lasteaia tühjalt seisvasse ruumidesse.“

„Aasta saab olema täis liikumist, mis hästi sobitub meie nn liikuma paneva kooliga“, näitab direktor välja optimistlikku suhtumist eest ootavasse. „Loodame, et kõik sujub plaanipäraselt ja saame kodus olla ühe jõulupäeva ning aastavahe-tuse. Täielikuks kolimispõrguks läheb koolivaheajal. Siis tuleb klassiruumid tühjaks teha ja kõik sealt väljaviidud teises kohas ka paigale asetada. Abi on

pakkunud nii gümnaasiumi vanemate klasside õpilased kui ka kooli hoolekogu.

Aasta jooksul tuleb veel teha mitu ümberkolimist. Suvevaheajaks tehakse tühjaks ka B korpuse esimene korrus, et uuel õppeaastal saaksid lapsed süüa remonditud sööklas. Ja siis järgmise aasta lõpus suur tagasi-kolimine. Meele teeb kurvaks, et kogu aeg peame tõstma samu asju. Vallavalitsusel ei ole kavas eralda raha ühegi uue õppevahendi ega inventari soetamiseks.

(Järgneb 8. lk)

Antsla vallas kaob veel üks muuseumhoone

(Algus 7. lk)

Vaatamata sellele, et järgmise aasta tegevus on paberil mitmeid kordi läbi mängitud, peab valmis olema ootamatusteks.”

Kooli kollektiiv teeb omalt poolt kõik, mis tema võimuses. 3,6 miljoni euro kasutamise eest vastutab siiski vallavalitsus. Direktor pakkus välja, et vallapoolsest kordineerib tööde käiku ehitusspetsialist Ester Hommik, kes kõigil koosviibimistel kohal olnud. Ester suunas Külalehe toimetuse oma küsimustega edasi abivallavanem Kurmet Müürsepa juurde, kes aga omakorda söötis palli edasi vallavanema kätte. Vallavalitsuse kõrgeimal ametnikul polnud enam võimalust palli edasisöötamiseks.

Vallavanem **Avo Kirsbaum**: „Ukrainas alanud sõda ja järjest kasvav inflatsioon on pannud koolimaja renoveerimise keerulisse olukorda. Seoses hindade tõusuga käivad hanke teostajaga läbirääkimised. Täpselt ei olegi veel teada, kui suureks kujuneb lõpuks B korpuse kogumaksumus, tõenäoliselt ületab see lubatud 15% -list muutust. Ühtegi tööd ära jätta ei saa, sest siis kaasneb trahv või kogu projekti toetusest ilmajäämine. Kolmapäeval (9. novembril) arutab vallavalitsus, kuidas sellest olukorrast välja tulla. Kas saadakse ise hakkama või peab pöördu-

Antsla gümnaasiumi B korpus on seestpoolt justkui muuseum, mille sarnast ei näe üheski Eesti suurtkoolis. Nii näiteks on pildil näha 1978. aastal paigaldatud kütteradiaatorid. Pilt on tehtud 2. novembril 2022. Foto: Kalle Nurk

ma volikogu poole.”

Külaleht sai veel teada, et B korpuse renoveerimine hõlmab vesivarustust, elektrit, kütet, ventilatsiooni, välissoojustust, akendevahetust ja B korpuse sisetähtsust. Siseviimistlus pole mitte ainult põrand, lae, seinete korda ja ilusaks tegemine, vaid mõnedes klassides lõhutakse maha vaheseinad, mis kunagi klassiruumide arvukuse tõstmiseks ehitatud. Seesruumide arvulise muutuse- ja räägimegi direktor Katrin Martinfeldiga selgeks, mitmele õpilasele on ikkagi ehitatud Antsla gümnaasium ja kas neist numbritest

võib ka edaspidi rääkida.

1978. aastal ehitatud kool oli tõesti mõeldud 750 õpilase mahutamiseks. Toona olid hoopis teised nõuded. Praegu arvestatakse ühe õpilase kohta tunduvalt rohkem hingamisruumi, õpilased vajavad rohkem omaette olemist. Elu peab minema edasi. Toona arvestati ka ühe klassi suuruseks 36 õpilast tänase 24 vastu. Seega võime maha võtta 1/3 õpilaste arvukusest. Direktor teeb kiire arvutuse ja saab Antsla gümnaasiumi suuruseks 450-500 õpilase kohta. Kõik klassiruumid leiavad rakenduse. Mõnes klassis on õpilastel liht-

salt rohkem ruumi. Pole ju aastad vennad ja kooliteed alustavate õpilaste arv aastati kõikuv, nii ka klassis õpilaste arv. Klassiruumide suurust ei hakata seepärast igal aastal muutma. Samuti vajab kool pisemaid ruume teiste õppevormide jaoks (üks-ühele, väiksemad rühmad).

Aasta pärast säreb Antsla gümnaasium kui pühademuna. Kas on oodata siis õpilaste arvu suurt kasvu, huvitab Külaleht. Vastab Katrin Martinfeld: „Kui ma seitse aastat tagasi kooli juhtimise üle võtsin, õppis koolis 280 õpilast. Tänavu sügisel astus üle uktseläve

331 last. Vaevalt, et õpilaste arv üle 350 kasvab. Samuti ei ole usutav, et teistest koolidest suunduvad õpilased üle siia renoveeritud kooli. Jäävad ju alles kõik kooli vanad õppevahendid ja sisustus. Tänapäeva inimesed mõtlevad palju keskkonna peale. Noored küll lahkuvad laia maailma, kuid peret tulakse looma, kus on juured. Siin on laste kasvatamiseks hea keskkond. Suurtest keskkusest väljapoole kolimine saab olema tuleviku trend. Töökohad muutuvad, tööandjad võimaldavad teha tööd kodukontoris. Miks mitte tulla Antsla valda? Et inimene valiks Antsla valla kasuks, peab siin olema kiire internet, head ühenduste, soodne võimalus luua uusi ettevõtteid.”

Lõpetuseks ütleb Antsla gümnaasiumi direktor, et ta ei näe põhjust, miks peaksid lapsed edaspidi valima Kuldre kooli asemel uue kesta saanud Antsla gümnaasiumi. Kuldre kool on kaasaegselt välja ehitatud, remonditud ja neil on olemas uus koolimööbel. Direktor arvab, uued ilusad ruumid ei pruugi olla näitaja, miks siia tulla. Selleks peavad olema muud põhjused. Ta ei taha ennustada, kuidas kulgeb kooli elu edasi, kui kõik remonditööd on tehtud.

Antsla gümnaasiumi direktori Katrin Martinfeldiga vestelnud Kalle Nurk

Külalehe toimetus otsib väljaandele rahastajaid

5. novembri Postimehes osales Oudekki Loone mõttevahetuses, kus arutati meie elu kitsaskohtade üle. Põhiseisukoht oli, et kolmandik Eesti inimestest pole eluga rahul, kolmandik kaebab toimetulekuraskuste üle ja kolmandik tunneb end ebatavaliselt. Nii juhtubki, et paljud käivad ringi, rusikas taskus ja kannavad viha, sest neid ei võeta kuulda. Oudekki Loone märgibki seetõttu, et klassikuuluvus määrab meil rohkem kui moralism. Nii on see ka Antsla vallas, kus vilistatakse rahva soovile jätta neile alles Kasumetsa mets (ametnikud ja varakad veedavad külmad sügispäevad Madi-era saarel!) või tõrutakse lihtrahvas valla elust eemale bürokraatiaga. Viimase näiteks on ka uue haridusnõuiku aktiivsus sekkuda bürokraatia raskerelvadega valla lasteaiakohtade jaotamisse ja ähvardada Külalehe toimetajat kohtuga.

Oudekki Loone:

„Selleks, et bürokraatias ellu jääda, selleks et mugavalt ujuda taotlusteprojektide-väljatöötamiskavatsuste meres, on vaja teatud spetsiifilisi teadmisi ja oskusi, mida kõigil ei ole ja millele kõigil pole ligipääsu. Täna on aga spetsiifiline haridus-

keelekasutus loonud suhteliselt suletud bürokraatiasüsteemi, mis jätkab eesti kujundamist vastavalt süsteemisestele inimestele ning ootab, et teised vastavalt muutuksid. Iga paljud ühiseluseadused ei teki enam mitte praktikute elukogemusest, vaid mingi seltskonna omavahelisest ettekujutusest maailma kohta: näiteks hiljuti laineid löönud noie iga kuuri kõrvale ehitada torustikuga tuletõrje veevõtukoht.”

Ülevallaline Külaleht ilmub tänu Oudekki Loone initsiatiivile. Olles tegev eelmise vallavolikogu koosseisus, nägi ta ühte võimalust vallarahva ja vallavalitsejate vahelise sidepunktina Külalehe ilmumist. Seni oli Külaleht tegutsenud 15 aastat ainult Tsooru kandi elu ja tegemiste valgustajana. Külalehe toimetus ei suutnud „Ei” öelda Oudekki heasoovlikule palvele ja nii jõudiski 2021. aastal Külaleht lugejani hoopis teisel kujul ja mahus. Külalehes ilmunud lood on inspiratsiooni saanud inimeste tähelepanekutest ja lähtunud nende soovidest. Igal ajal on oma hind ja on mõistatav, et ei saa pikalt lootma jääda kolme inimese (Oudekki Loone, Raivo Vallner ja Kalle Nurk) toetusele nii mahuka lehe väljaandmisel. Oudekki ei jätnud jonnki ja 2022. aasta Külalehe ilmumiseks leidis ta rahastaja Sotsiaalministeeriumi kaudu „katuseraha” näol. Peagi on seegi aasta selja taga ja Külalehe toimetus on teelahkmel – kas vallarahvas on omaks võtnud Külalehe ja soovib ka edaspidi seda lugeda või siis sulgeda toimetuse ukseid?

Selge on seegi, et riigi rahakotile lootma jääda ei saa. Eks Külalehe ilmumise saatus ole rohkem vallasisene küsimus, mitte riiklik. Toimetus esitas toetustootluse vallavalitsusele. Ja kui see maksimaalses osas rahuldatakse, ei jagu seda raha kauaks (toetuse määr on lihtsalt nõnda väike), et jõuda aasta lõppu. Seega saab Külaleht ilmuda nii kaua, kui jagub lehe toimetamiseks ja trükkimiseks raha. Ettenägemata kulud on toimetus nagunii oma taskust kinni maksnud. MTÜ Tsooru Koidukiired pangakonto SEB EE141010220069014014 on ööpäev läbi kõigile toetajatele avatud. Ülekanadele lisage märke „Külaleht”. Tore oleks, kui heategija postitab aadressil kallenurk27@gmail.com oma kontaktandmed, et saaksime asjade kulgemise käigust tagasisidet anda.

Külalehe toimetus

Hingedepäev seob mineviku oleviku ja tuleviku

Kalle Nurk

Eestlastel jääb hingede-päev sügisese hingedeaja sisse. Hingedepäeva tähistatakse kõigi pühakute päeval ehk 2. novembril. Tavaks on saanud, et sel päeval süüdatakse koduakendel ja kalmistul lahkunute mälestuseks küünal. Sügisene hingede-aeg ulatub veel edasi mardipäeva ja jõuludenigi. Arvatavasti on siin tegu esivanematekultusega, mis hiljem on põimunud kristliku kalendriga. Varem oli hingedeaja üheks olulisemaks kombeks hingede söötmine, mille üks vanimaid säilinud kirjeldusi pärineb 17. sajandist: hingedele köeti saun ja kaeti laud, kuhu esivanemaid ükshaaval sööma kutsuti.

Airi Hallik-Konnula kirjutab oma facebooki lehel mõtlemapaneva sõnumi: „On hingede-päev. Ärevam kui iial varem. Veel eile oli näiliselt rahulik. Käisime sõbraga Helme kalmistul lähedastele küünlaid panemas. Mõtlesin, et kui palju on siin ilusaid vanasid lasternaide, kus küünlad võiksid olla ilma nende jubedate plastümbristeta, mida hakid

lõhuvad ja laiail kannavad. Õhtul andsin emale esimest korda unerohtu, et ta öö otsa ringi ei kolistaks, nõusid kapist välja ei kakuks ja sissetungijaid majast välja ei ajaks. Haigus selline.

Hommikul helistas Mariina, kes ei olnud öö otsa und saanud, sest just täna röövitakse Urvaste kalmistul lahkunute rahu tuttuute lampide rea avamisega. Justkui oleks neid valgusteid sel hapral kokkuhoiu ajal vaja! Urvaste kalmistul on pakilisemaidki asju, mida teha. Miks küll on rohelist sellise tembu maha maganud?

Helistasin Karparile, et kas me jõuame midagi teha. Teadsin juba ette, et ei jõua! Kaspar ütles, et talle helistab Rõuge poolt kolm inimest päevas, et rohelist kohe midagi ette võtaksid kavandatava keskpoliügooni osas, mis tähendab Nursipalu harjutusväljaku olulist laienemist (ka Antsla valda) ja 60 pere väljatõstmist põlistaludest. Info on poolavaliik, lünklik. Samas ringlevad FB-s juba kaardid uue ala väljajoonistusega.

Et kas ma homme ikka tulen arenduskomisjoni koosolekule, küsis Kaspar. Võrumaa metsailem tuleb

taas kõnelema RMK metsamajandamiskavast Kasumetsa KAH-alal. Oleme ju arutanud, matkanud, teinud ettepanekuid. Positiivset otsust metsaelanike ja -sõprade jaoks ei näe. Eelmised ettepanekute tegijad on käega löönud, tunnevad end RMK poolt lolliks tehtuna. Kodanikuühiskonda nagu polekski. Kurvastame koos Kaspariga, et eilne UV-faktori saade, kus metsast räägiti, jäi vaatajale kaugeks, kogu jutt keeruliseks. Loodusrahval olid aga väga kõrged ootused, riigiteleviisioonisaaatelt oodati rohkem.

Kuidas jaksan oma riigikest hoida? Kuidas me koos jaksame? Leivatainas kerkib. Öunamais kuivab suures ahjus. Rahu ja tarkust meile kõigile.”

Airi postitus pani paljusid inimesi kaasa rääkima ning kirjutist teistelegi lugemiseks laiail jagama. Seega on loos teemad, mis inimeste hingesid puudutavad. Nii näiteks avaldab Tiina oma arvamust: „Mina mäletan lapsest saadik, et pärast päikese loojumist surnuaeda ei minda. Eriline „austus” vaimudele: hõljuje elektrivalguses.”

Justkui Tiinale ja Airile vastulauseks kirjutab omalt

poolt Liisi: „Ma arvan, et surnud inimestel on küll ükskõik, kas need lambid seal põlevad või ei. Linnas on ju enamik surnuaedu ära valgustatud. Muidu on mure, et siin kandis midagi ei toimu ja ei tehta, aga kui keegi midagi ära teeb, siis on jällegi probleem.”

Mis puudutab Antsla valda, siis on neil kõigil kolmel omajagu õigus. Antsla vallas püütakse küll väga palju ära teha, kuid paljudel nendel tegemistel ei paista lõppu näha või siis kukub tehtu välja „nagu alati”. Nii näiteks vaevleb Lusti lasteaed ruumikitsikuses, palju aega ja raha on endasse neelanud kesklinna planeering ning valla üldplaneering, kuid selle vastuvõtmiseni pole jõutud. Valla arengukavast küll räägitakse palju

Rõuge surnuaial Lehte ja Evald Nurga rahula. Pilt on tehtud 2. novembril 2022. Foto: Sirle Nurk

Väljaandja:
MTÜ Tsooru Koidukiired
Toimetaja: Kalle Nurk
e-post: antsla.kulaleht@gmail.com
Järgmine Külaleht ilmub kahe kuu jooksul.